

Людмила ПРОГОНЮК

канд.юрид.наук, доцент кафедри публічного управління
та адміністрування і міжнародної економіки
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв

ПОНЯТТЯ ПУБЛІЧНОЇ СЛУЖБИ: ДОКТРИНАЛЬНИЙ АСПЕКТ

Актуальність дослідження полягає в тому щоб виконати вимоги Конституції України в частковій реалізація фундаментальних принципів концепції здійснення публічної влади відповідно до ряду нових для національного конституціоналізму принципів, зокрема принципи децентралізації, відповідальність і деконцентрація в поєднанні з принципами безперервності та повсюдності обумовлює необхідність такого дослідження такі детермінанти, як «державна служба».

У науковій праці ґрунтовно досліджено дефініцію публічної служби та її класифікацію. Питання, які пов'язують з виникненням публічної служби в Україні, визначенням її особливостей та принципів організації, класифікації, донедавна стали предметом дослідження багатьох науковців та практиків. Так, певні теоретичні аспекти організації та функціонування публічної служби розглянуто в працях Ю. П. Битяка, Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова, О. В. Кузьменко, В. О. Серьогіна. Але аналізуючи останні публікації розуміємо, що чіткого та цілісного підходу до визначення поняття публічної служби на сьогодні немає.

Державна служба як соціальне поняття використовується для визначення характеру та способу діяльність людей, яка відтворює соціальний факт розподіл праці. Державна служба органічно пов'язані з державними та місцевими органами влади самоврядування, їх місце і роль у житті суспільства. У діяльності державних службовців фактично реалізовані завдання та функції служби стан Оскільки позиція містить частку компетенції відповідних органів, вона нероздільна від його структури і водночас мети організація особового складу органу – службовці державна служба.

Зрозуміло, що та система державного управління, що дісталась нашій країні у спадок від радянських часів не відповідає реаліям політичних засад. Адже, ідеєю адміністративної реформи було запровадження нової ідеології функціонування державної влади та місцевого самоврядування як діяльності, що забезпечує реалізацію прав і свобод громадян, надання державних послуг. Відповідно має і змінитися діяльність державних службовців, ключовим критерієм діяльності яких є європейські стандарти обслуговування громадян і професійного обслуговування політичного керівництва держави. Але будь-які реформи мають будуватися на усталеному понятійному апараті, що формується на ознаках та характеристиках досліджуваного інститут права.

Як відмічає О.Г.Стрельченко, відомі спроби дослідження проблематики публічної служби в сучасній Україні почалися порівняно недавно, хоча ще у 50-х роках ХХ ст. відомий український правник Ю. Панейко визначав поняття «публічна служба», з огляду визначення держави як «корпорації публічних служб», а, відтак, публічна служба має змінюватися відповідно до потреб «загального інтересу» [1, с. 105]. Р. Голобутовський розмежовуючи ознаки «публічної служби» від «державної» по компетенції органів судової влади визначив, що публічна служба – це професійна діяльність в органах судової влади, тобто вона є для публічного службовця професією – необхідністю виконувати соціальні посадові повноваження, у межах якої реалізується компетенція органів судової влади та судів [2, с. 33]. Так, В. Б. Авер'янов розглядав поняття «публічної служби» похідним від поняття публічна адміністрація, ключовими елементами якої виступають органи виконавчої влади та виконавчі органи місцевого самоврядування [3, с. 53]. В. С. Журавський та В. О. Серьогін розглядали «публічну службу» як службу в органах державної влади та органах місцевого самоврядування, спрямовану на вирішення суспільних справ [4, с. 505]. О. С. Петренко в своєму дисертаційному дослідженні описала два підходи до формулювання поняття «публічна служба»: як служби в апараті центральних і місцевих органів виконавчої влади, служби в апараті органів прокуратури, діяльність

неатестованих працівників апарату органів внутрішніх справ та військових формувань; діяльність з надання публічних послуг населенню в публічних корпораціях, місцевих органах влади [5, с. 14]. Заслужений науковець адміністративіст Т. О. Коломоєць визначає «публічну службу» як діяльність на державних політичних посадах, професійна діяльність суддів, прокурорів, військова служба, альтернативна (невійськова) служба, дипломатична служба, інша державна служба, служба в органах влади Автономної Республіки Крим, органах місцевого самоврядування [6, с. 230].

Слід зазначити, що на законодавчому рівні визначення поняття «публічна служба» закріплено в п. 17 ст. 4. Кодексу адміністративного судочинства України, згідно з яким публічна служба – діяльність на державних політичних посадах, у державних колегіальних органах, професійна діяльність суддів, прокурорів, військова служба, альтернативна (невійськова) служба, інша державна служба, патронатна служба в державних органах, служба в органах влади Автономної Республіки Крим, органах місцевого самоврядування. Законодавче визначення поняття «державна служба» знайшло своє відображення у ст. 1 Закону України «Про державну службу», під якою законодавець розуміє публічну, професійну та політично неупереджену діяльність із практичного виконання завдань і функцій держави. Якщо порівняти законодавчі визначення понять «публічна служба» та «державна служба», то вони не надають повного чіткого уявлення про критерії віднесення служби до публічної.

На підставі наведеного наукового дослідження законодавчих та доктринальних засад визначення поняття «публічна служба» можна погодитися, що поняття «публічна служба» за своєю сутністю є ширшим за термін «державна служба»: якщо державна служба включає адміністративну та спеціалізовану службу, у тому числі службу в правоохоронних органах і військових формуваннях, то державна служба додатково включає службу на політичних, у тому числі виборних посадах, службу в юридичних та громадських формуваннях, якщо їм відповідно до положень законів України

делеговано повноваження державних органів або органів місцевого самоврядування. Розглядаючи поняття публічної служби, її можна визначити як специфічну діяльність політико-управлінських суб'єктів, у межах якої реалізуються завдання та функції публічного характеру, тобто ті, що стосуються прав та інтересів громади – населення держави, адміністративно-територіальна одиниця, певна соціальна група чи територіальні громади, яка здійснюється на основі фінансування відповідної діяльності з державного або місцевого бюджету; державна служба, за винятком політичної, здійснюється на професійній і політично нейтральній основі, її формування відбувається на підставі адміністративно-правового акта про призначення чи обрання.

Список використаних джерел

1. Стрельченко О.Г. Доктринальна характеристика публічної служби в Україні: доктринальна характеристика. *Філософські та методологічні проблеми права*. 2019. № 1 (17). С. 104-111.
2. Голобутовський Р. Поняття та ознаки публічної служби в органах судової влади України. *Національний юридичний журнал: теорія і практика*. 2019. № 3. С. 32-34.
3. Авер'янов В., Андрійко О. Актуальні завдання створення нового законодавства про державну службу в Україні. *Юридичний журнал*. 2005. № 8 (38). С. 53-55.
4. Журавський В. С., Серьогін В. О., Ярмиш О. Н. Державне будівництво та місцеве самоврядування в Україні : підручник. Київ : Ін Юре, 2004. 672 с.
5. Петренко О. С. Формування інтегрованого інституту публічної служби в Україні : автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. : 25.00.03. Дніпропетровськ : ДРІДУНАДУ, 2008. 20 с.
6. Коломоєць Т. О. Адміністративне право України. Академічний курс : підручник. Київ : Юрінком Інтер, 2011. 576 с.